

Osszehívták a Színházművészeti Szövetség közgyűlését

Csütörtökön a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének Gorkij fasori székházában Kazimir Károly, a Színházművészeti Szövetség főtitkára ismertette a sajtó képviselőivel a szövetség elmúlt időszakának tevékenységét, s az idei évadjának feladatait.

Kazimir Károly referátumában hangsúlyozta: a szövetség, mint társadalmi testület, az elmúlt évadban is széles körű tevékenységet folytatott a párt X. kongresszusán megfogalmazott művelődéspolitikai feladatok sikeres valóra váltása érdekében. Eredményesen alakult a szövetség kapcsolata a művészet-irányító szervekkel, s mind több feladatot oldottak meg együttes erővel a Művelődésügyi Minisztériummal, a fővárosi tanács népművelési főosztályával, illetve a Művészeti Szakszervezetek Szövetségével.

A főtitkár bejelentette, hogy a következő év februárjára összehívják a Színházművészeti Szövetség sorrendben negyedik közgyűlését. Feladata lesz, hogy elemezze a legutóbbi, 1969-ben tartott közgyűlés óta eltelt hároméves időszak tanúságait, s megjelölje a legközelebbi idők teendőit. Hangsúlyos napirendként foglalkoznak például a vidéki magyar színjátszás jelenlegi helyzetével. Feladata megtalálni azokat a működési feltételeket, amelyek folyton fejlődő társadalmunkban, tehát a megváltozott, új helyzetben legkedvezőbbek a vidéki színjátszás számára. Elemzik a körzetesítés új rendjének eddigi, kísérleti tapasztalatait is. Kiemelt feladatként foglalkozik majd a közgyűlés a közművelődés és a színházművészet kapcsolatával, a színházművészet közművelő funkciójával.

Altalában: számba veszik azokat a lehetőségeket, amelyek a magyar színházművészet mind magasabb színvonalon való kibontakozását elősegíthetik. Helyet kap a közgyűlés munkájában a mind szélesebben kibontakozó színházi amatőrmozgalom támogatása, s a kísérletező, stúdió-színpadok munkájának elemzése.

Szökni próbált — útját állták

Nagy port vert fel annak idején a mezőhegyesi feleségülkosság. Egy elvetemült ember, Varró Géza megfojtotta élettársát, majd felvitte a padlásra és felakasztotta a nagy gerendára, az öngyilkosság látszatát kelteve. Igen ám, de az orvosszakértő bebizonyította, hogy az asszony erőszakos cselekmény áldozata lett. A gyilkost 14 évi börtönre ítélték. Ebből tízet le is töltött és nemrég helyezett feltételesen szabadlábra azzal, ha valamit elkövet, le kell töltenie a hátralevő négy esztendőre.

Varró Géza, talán azért, hogy megszabaduljon a helyhez kötöttségtől, elhatározta, hogy külföldre szökik. Elhagyta a kijelölt tartózkodási helyét, Mezőhegyest és Csanádpalotára utazott. Ott a „Fényesben” megebedett, majd feltételezvé, hogy a román határ mellett nincs olyan szigorú őrizet, elindult a szomszédos állam irányába. Ki is jutott a községből, de ott meglátta őt Molnár József és Kiss

A tévé műsorterve

Sajtótájékoztató a negyedik negyedév programjáról

Csütörtökön, a televízió tanácstermében Pécsi Ferenc, a Magyar Rádió és Televízió elnökhelyettese sajtótájékoztatót tartott a televízió IV. negyedévi műsorterveiről. Elmondta — egyebek között —, hogy jelentős vállalkozással kapcsolódnak a Magyar—Szovjet Baráti Társaság szervezésében megrendezendő „Szovjet hős városok” hetéhez. „A barátság egy napja” címmel műsort terveznek, amely három szovjet hős város és magyar testvérvárosaik között terem majd élő összeköttetést.

A népgazdasági műsorok között új sorozat indul a közeljövőben megnyíló, társadalmilag fontos kommunális és művelődési intézményekről. Érdeklődésre tarthat számot az egrí Ho Si Minh Főiskola ritkaságokkal büszkélkedő könyvtárának bemutatása, a zalaegerszegi skanzenről készülő adás. „Helyünk a világban” címmel szaksorozat kezdődik, amely a hazai élelmiszergazdaság nemzetközi értékét vizsgálja, jelzi a mezőgazdaság számára adódó feladatokat.

A IV. negyedévben a televízió közvetíti az UEFA-kupa labdarúgó-mérkőzéseit, az labdarúgó NB I fordulót. Ott lesznek a kamerák a hollandiai kézilabda női világbajnokság mérkőzésein is. A miskolci nemzetközi asztalitenisz-bajnokság döntői is képernyőre kerülnek.

A művészeti műsorok kö-

zül kiemelkedik a Budapesti Művészeti Hetek, illetve a Budapesti Zenei Hetek eseménysorozatának figyelemmel kísértése. A tervek között szerepel a Moszkvai Nagyszínház operaegyüttesének vendégjátékából Muszorgszkij: Borisz Godunov című operájának bemutatása. „Múzeumi séták” címmel havonta jelentkező műsor kezdődik, amely számot ad az ország legjelentősebb gyűjteményeiről. Portréfilm készült Alfonzról és Keleti Lászlóról.

A filmműsorok közül figyelmet érdemel az éjszakai előadásban vetített „Fűrészpor és ragyogás” című svéd film, amelyet Ingmar Bergman rendezett. A következő hónapokban kilenc új magyar tv-játékot is láthatunk, amelyek közül különösen az év végén sugárzott Mikszáth Kálmán-adaptáció „A fekete város” kelti fel valószínűleg a legnagyobb érdeklődést. Az ismeretterjesztő adások között 11 részből álló sorozat indul, a „Számítógép Magyarországon” és új, a jogi ismereteket terjesztő, népszerűsítő program is képernyőre kerül. (MTI)

Paragrafusok a képernyőn

Jogi esetek címmel indult szerda este új sorozat a tévében azzal a hallgatólagos dicséretes szándékkal, hogy a tévé a maga sajátos eszközeivel hozzásegítse nézőit bizonyos fajta jogi műveltség elsajátításához. Amire eddig csupán az ismeretterjesztő társulatok vállalkoztak.

A szándék tehát feltétlenül dicsérendő, annál is inkább, mivel a paragrafusokba napi tennivalója közben lépten-nyomon belebotlik az ember, az elemi jogszabályok ismerete nélkülözhetetlen — ugyanakkor éppen ezen jogszabályokat tévesztik el, magyarázzák félre, a jogi műveltség valahogy kiszorult az általános intelligencia-normák mezéjéről, de a gyakorlatban is

inkább konyhanyelven terjed. A tévésorozat első része a kárterítési perekkel foglalkozott. Szakemberek és egyszerű kétkezi munkások ke-rekaszta-fórumán, érdekesen, figyelmet keltően — csak... csak kicsit szárazon. Ahogy maga a jogtudomány él az emberek tudatában. Csupán az adás végén jöttek rá a műsor szerkesztői, hogy a szóban forgó, terítékre kínált eseteket el is lehet játszani, meg is lehet jelenteni: a televízió sajátos, egyedül vonzereje éppen ebben van, az elbeszelt történeteket eljátszott történetekben képes visszaadni. A helyszínelés varázsáról ilyen műsoroknál kár lemondani!

N. I.

Ragyogj, ragyogj, csillagom!

Egy rozzant szekér bukkan ki az erdő fái közül. A közeli városkába igyekszik, amelynek hagymakupolás tornyai az erdő széléről már látszanak. A szekéren egy fiatal ember ül, akiről — ahogyan beír a faluba — ki derül: színész. Feláll a kocsijára és előadásra hívja az ácsorgó embereket. Nem is akármilyenre: a fiatal ember Shakespeare-t szaval. A lassan elszéledő tömeg azonban inkább a mozira kíváncsi...

Ezzel az epizóddal kezdődik a film. És rögtön azzal folytatódik, hogy hangos lövöldözéssel fehérek törnek rá a városkára, szétzavarva a mozielőadás közönségét, elijesztve a szí-

nészt a főtérről. Néhány képsor csak, de roppant erőteljesen idézi fel az időt, amelyben ez az új szovjet film játszódik: a húszas évek polgárháborús esztendőit, amikor még különféle bandák dúlták fel a szerveződő békés életet.

De nemcsak a kor jellemzése ilyen szemléletes, hanem hasonlóan eleven a főhős rajza is. A színész, aki bányász, a szovjet történetek helyett Shakespeare-t akar a népek játszani. Alekszandr Mita, a film rendezője már a színész kiválasztásával remekelt. Bár a rosszul sikerült magyar jelmondat szerint a hősök az „új művészet megszállottai”, a színész, aki a főszerepet játsza, egyáltalán nem „megszállott”. Pontosan tudja mit akar, de ezt nem a megszólaltat komorságával, hanem vidámsággal, alkalmazkodással, a realitásokkal mindig számolva, ám a lényegből mit sem engedve próbálja megvalósítani. Sokszínű figura, akiben olyan hatások forrnak egybe, mint a vidámság és a líra, a szomorúság és a tragédia. A színészválasztás azért remeklés, mert Oleg Tabakov, aki a szerepet játszsa — néhány film, a Tiszta égbolt, a Háború és béke epizód szerepeiből már ismerünk — ezt a sokszínűs-

Új filmek

get alkatilag is jól képviseli.

De mi történik ezzel a fiatal emberrel? Hozzákezd a munkához, találkozik egy kislánnyal és egy hallgatag parasztfével, összevessz a mozi szelvényt vezetőjével, börtönbe kerül, aztán a fehérek arra kényszerítik, hogy innapi előadást csináljon nekik, később megkínózzák, aztán végül már-már sikerül a „nagy produkció” megteremtése, de abba is beleszól a történelem.

Amilyen sokszínű a főhős figurája, legalább olyan sokszínű maga a történet és a rendező ezt a lírával, szomorúsággal, tragédiával és komédiával, vidámsággal és reménykedéssel egyaránt át-szótt történetet végig zökkenők nélkül vezeti a kifejtet felé.

A Szovjetunióban nagy visszhangot váltott ki a film. A kritikusok egyaránt sokat vitákoztak alakjain, műfaján és mondanivalóján. A vitát ugyan nem zárta le senki, de ismerve a leglényegesebb cikkeket, nyugodtan megállapítható, hogy a szovjet kritika véleménye szerint figyelemre méltóan érdekes mű a Ragyogj, ragyogj, csillagom. Ehhez a véleményhez mi, magyar nézők is fenntartás nélkül csatlakozhatunk.

Ü. L.

Idén zárás a Balatonnál

Az idén az utószezonban is rendkívül élénk volt a Balaton környéke. Az IBUSZ balatoni igazgatóságának tájékoztatása szerint a szeptemberi forgalom túlszárnyalta a tavalyit. Csütörtökön a déli parton a síófoki Európa és a Napfény kivételével valamennyi szálloda, motel és touring hotel bezárta kapuit. Az Európa október 18-ig marad nyitva.

Április 1-re halasztották két KRESZ-előírást életbelépését

A Belügyminisztérium és a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium közleménye szerint két KRESZ-rendeletkezés életbe lépésének határidejét elhalasztották.

A február 1-i hatállyal módosított KRESZ ugyanis előírja, hogy október 1-től a csoportos személyszállításra használt teherautók vezetőjének is „D” kategóriás, buszvezetői jogosítvánnyal

HÉTKÖZNAPOK Kertjeink

Újszeged — szoktuk emlegetni — kertváros. A házak előtt — persze, még a kerítésen belül csupa szín: minden: fa és virág. De ami ott természetes, az — ha egyelőre minden ládakupacnál szebb is — kevésbé érthető a belvárosban. Izlés kérdése: vannak városok, ahol a bérházak udvara üzletekkel telis-tele aluljáró — s mégis szépek találhatók.

Csinján kell az ilyesmivel bánni Szegeden — mondogatják a szakemberek. A városiakok nem szeretik a köregeteget, hozzászórtak ahhoz, hogy a zöld, a növény mindenütt jelen van. Természetes tehát, hogy örülnek annak is, ha a természet a közvetlen közelben, az udvaron található gondozott ágyások alakjában. S

amúgy is — teszik hozzá mások — egyre fogy a zöld, mert kell a hely a garázsnak, a megállóknak. A kapualjaknak pedig már megvan a funkciójuk: ott kell tárolni a kukákat.

A távlati tervek Szegedet nagyvárosnak látták a jövőben. Olyannak, amelynek belvárosi problémáin nem lehet más városok példájára az egésznek a szanálásával segíteni; csak rekonstrukciójával. Ezen belül azonban sokféle megoldás lehet arra, hogy az üzleti központ miként fejlődjen tovább. Nem elvetni való példa: az egyes utcák közötti átjáróházakban is lehet üzleteket kialakítani, ahol ebben is kedvére nézelődhet mindenki. Virágoznak a virágok, a maguk helyén.

Nagy idő

Az a bizonyos öt perc az, amiről szó van. Valóban néha nagy idő. Akkor, ha mindenki siet, tolongás van a buszokon, villamosokon. Holott, amíg mindenki feltolakszik, éppen az az idő vesz el, amiért az ember hering módjára préselődik össze az Ikaruszéle „konzervdobozokban.” Gyakran megessük — két ismerősömtől hallottam; időnként erre kötnek fogadásokat —, hogy az a busz előzi meg az előtte indulót, amelyiket nem győzik az emberek kívánni.

Két okot szoktak emlegetni erre, más és más nézőpontból. Az utasok szerint: a szegedi közlekedés éppoly kiszámíthatatlan, mint az időjárás: néha egyszerre két üres jármű is érkezik, néha hosszas várakozás után is csak egy tömöttre lehet felfurakodni. Ezen a gondon tán hamarosan segít a Volán újszerű irányítási rendszere, amelyről nemrég írtunk la-

punkban. A másikon csak az idő.

Az a helyzet ugyanis, hogy bárki megfigyelheti: csak a közlekedéstől várjuk el a gyorsaságot, egyébként hozzászórtunk a kényelemhez. Együttműködés fut végig az utasok között, ha például a vezető nem várja be az ötven méterről startoló elkésett teket, vagy ha esetleg arra nógat valakit, hogy gyorsabban szálljon fel. Ilyenkor csak az méltatlankodik a késés miatt, aki elvetemült sietős. S akad, aki azért, mert a buszvezető nem vette észre, hogy tulajdonképpen lenne felszálló — csak éppen nem a megállóhelyen, hanem attól húsz méternyire.

A közlekedés — a járatok gyakoriságával összefüggésben — egyre városiasabbnak ígérkezik. Ehhez kell tartanunk magunkat: gyorsnak lenni, ha gyorsaságot kívánunk. Veress Miklós

Az októberi Tiszatáj

A címlap két elbeszélést és két tanulmányt emel ki a Tiszatáj új számának anyagából: Annus József és Bereményi Géza elbeszélést, Havasi Zoltán cikkét a szegedi egyetem jubileumáról és Tamás Attila kritikáját a szabadtéri Dózsa előadásról.

Az utóbbi kivételével mindhárom írás méltó arra, hogy címlapra kerüljön. A Dózsa előadás bírálatának azonban semmi köze a szabadtéri előadáshoz, mint színházi produkcióhoz. A szerző — néhány általánosítást tartalmazó mondatot kivéve — nem is foglalkozik az előadással, hanem csak a drámával. Műfajilag és tartalmilag irodalomtörténeti elmélkedés ez, nem színházkritika. Azért került mégis a címlapra, hogy ezzel a témával, a szabadtéri játékokkal, a lapban nagyobb súlyt kapjon? A folyóirat ugyanis egy szót sem szól az idej játékok rangos előadásairól,

a Spartacusról és a Borisz Godunovról, amelyek műként is, előadásként is legalább olyan jelentősek voltak, mint a Dózsa. Tartalmat azonban szerkesztési ötlettel keptelenség pótolni; hiába van a címlapon a Dózsa, a tény, hogy a játékokkal az idén mostohán bánt a szegedi folyóirat, nem lehet tagadni.

Kitűnő viszont, amit Havasi Zoltán a szegedi egyetem jubileumáról ír. Mindenekelőtt azért, mert a szókynny megemlékezésnél lényegesen igényesebb problémákat vizsgálja a szegedi egyetem ötvenéves történetét. Vizsgálatainak egyik középponti kérdése az egyetem és a város kapcsolata, s ilyen értelemben a tanulmány kapcsolódik azokhoz a nagyon fontos vitákhoz, amelyek a város szellemi életének karakteréről néhány éve zajlottak le.

Érdekes a két novella is. Már témaválasztásuk is szokatlan: a két fiatal író történelmi témához fordult. A történelmi témát ezúttal komolyan kell venni; egyikük sem parabolát — alcázott történelmet — írt. Annus József novellájának témája a szabadságharc, Bereményi Gézáé — ahogyan az írás címe is mondja — a romantika, Annus József szegedi író; jól ismerjük. Bereményit kevésbé. Pedig nemcsak novellái, önálló kötete is megjelent nemrég. Svéd király címmel. Mint új elbeszéléseiből kiderül, a Tiszatájban éves pesti fiatalember bravúrosan ír, a szó hagyományos értelmében, szinte azt is mondhatnánk, rutinosan. Mindenestre érdemes az írásaival megismerkedni.